

โครงการ พิทักษ์มรดกสยาม

บันทึกการเสวนาทางวิชาการ

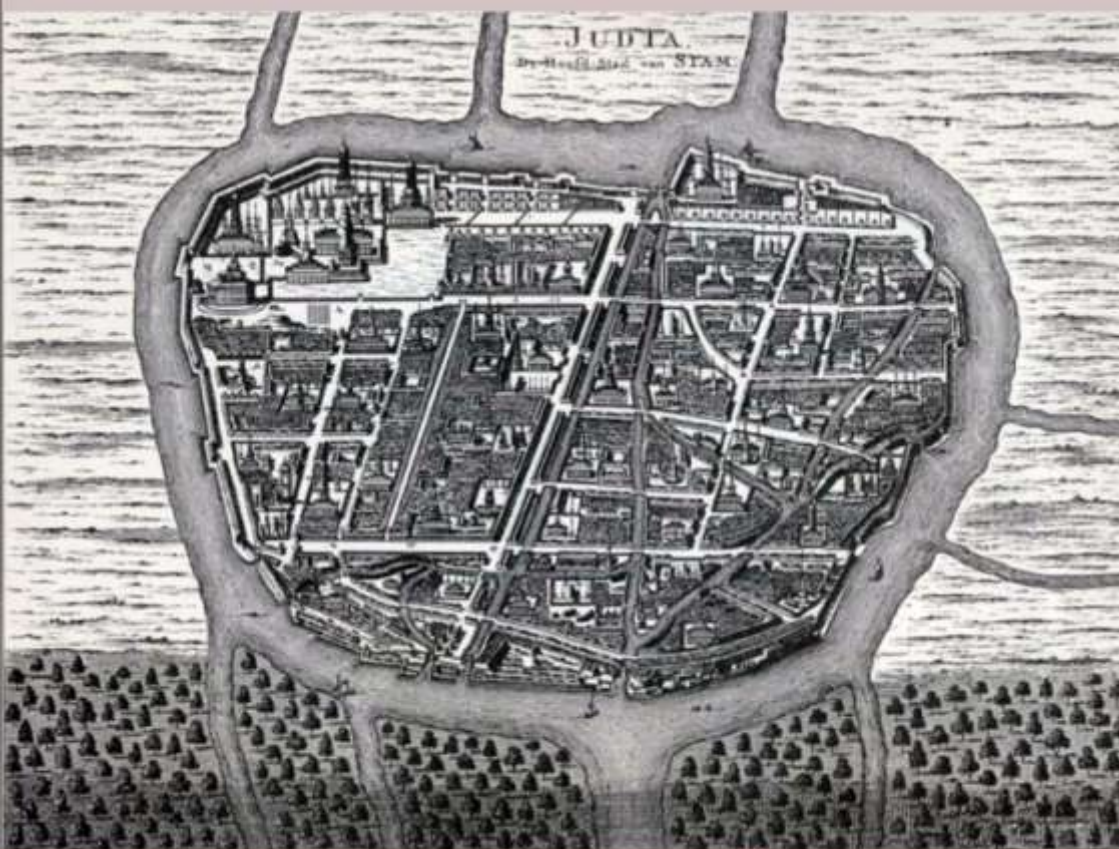
เรื่อง “อยุธยา: มรดก(โลก)ที่น่าเป็นห่วง”

วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ ณ สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

Summary of the forum

“Ayutthaya: Heritage Site in Danger”

21 September 2011, at The Siam Society

โครงการพิทักษ์มรดกสยาม

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา
เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
องค์บรมราชูปถัมภ์ ของสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

บทสรุปการเสวนา

เรื่อง “อยุธยา: มรดก(โลก)ที่น่าเป็นห่วง”

วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๔ เวลา ๑๓.๑๕ – ๑๖.๓๐ น.

ณ สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

ผู้สนับสนุนโครงการ

Bangkok Post

true visions

กล่าวเปิดงานเสวนาโดย

นางพิไลพรรณ สมบัติศิริ

นายกสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์
และประธานคณะกรรมการการศึกษาและส่งเสริมการบริหารจัดการ
มรดกวัฒนธรรมในคณะกรรมการ
การศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา

กล่าวอารัมภบทโดย

ศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา

ศิลปินแห่งชาติและสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

ผู้เข้าร่วมเสวนา

คุณเกื้อกูล ด้านชัยวิจิตร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พรรคชาติไทยพัฒนา

ดร.คริสโตเฟอร์ เบเคอร์

นักเขียน นักประวัติศาสตร์ และนักวิชาการอิสระ

คุณธราพงศ์ ศรีสุชาติ

ผู้อำนวยการสำนักโบราณคดี กรมศิลปากร

คุณพิมพ์ประไพ พิศาลบุตร

นักเขียน และเจ้าของโรงแรม ไอยูเตีย ออนเดอะริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คุณมณฑิรา ทรยางกูร อุณากร

ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม

แห่งสหประชาชาติ (UNESCO)

ดำเนินรายการโดย

คุณภิญโญ ไตรสุริยธรรมา พิธีกรรายการตอบโจทย์ สถานีโทรทัศน์ ไทย พีบีเอส

คำกล่าวเปิดงาน

โดย นางพิไลพรรณ สมบัติศิริ

นายกสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

เรียน ท่านสมาชิกวุฒิสภา วิทยากร ผู้ดำเนินรายการ และผู้ร่วมฟังเสวนาทุกท่าน

ดิฉันรู้สึกเป็นเกียรติอย่างมากและยินดีอย่างยิ่งที่ได้เป็นผู้กล่าวเปิดการเสวนาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นการเสวนาครั้งที่ ๓ ในโครงการพิทักษ์มรดกสยาม เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์บรมราชูปถัมภ์ของสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสในคราวเสด็จพระราชดำเนินไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพระราชกระแสดูแลเกี่ยวกับการทำนุบำรุงรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในหลักการบูรณปฏิสังขรณ์มรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม คือ

"การสร้างอาคารสมัยนี้คงจะเป็นเกียรติสำหรับผู้สร้างแต่คนเดียว แต่โบราณสถานเป็นเกียรติของชาติ อิฐเก่า ๆ แผ่นเตี้ยมีค่า ควรจะช่วยรักษาไว้ ถ้าเราขาดสุโขทัย อยุธยา และกรุงเทพฯ ไปแล้ว ประเทศไทยก็ไม่มีความหมาย"

ขณะนี้ ๕๐ ปีผ่านไป พวกเราได้ทำอะไรบ้างหรือเปล่าคะ อยุธยาวันนี้เป็นอย่างไร ถ้าโบราณสถานคือเกียรติและศักดิ์ศรีของชาติ เรายังรักษาเกียรติของเราไว้ได้แค่ไหน รักษาอย่างไร คำว่า "เกียรติ" และ "ศักดิ์ศรี" ยิ่งใหญ่กว่าคำว่า "มรดกโลก" มากนัก เพราะเราเป็นส่วนหนึ่งของโลก เราควรเป็นประเทศที่ดีของโลก และเราควรจะเป็นประชากรที่ดีของโลก เพราะโลกนี้ในปัจจุบันแคบเหลือเกิน

ขณะนี้ โลกได้ยอมรับความสำคัญของอยุธยาเป็นมรดกโลก เราได้ปฏิบัติต่อโบราณสถานของชาติอย่างสมเกียรติสมควรแล้วหรือยัง ที่เราทำกันอยู่ปัจจุบันนี้ ถูกต้องตามมาตรฐานโลกหรือไม่ ทำไมต้องทำหรือทำไมไม่ต้องทำ บรรดานักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกโลกและผู้ที่เกี่ยวข้องกับอยุธยาได้มาอยู่กับเรา ณ ที่นี้แล้ว สถานที่ที่เป็นกลางและพยายามช่วยจรโลงสิ่งที่เป็นศักดิ์ศรีและเป็นเกียรติของชาติไทย เรามาช่วยกันหาคำตอบด้วยกันดีกว่า

และวันนี้ก็เป็นเกียรติอย่างยิ่งที่เพลงยาวพญากรณกรุงศรีอยุธยา ซึ่งพระยาโบราณราชธานินทร์ อดีตผู้รักษากรุงเก่าเมื่อร้อยกว่าปีที่แล้ว จะได้กลับมาเตือนสติพวกเราอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา ศิลปินแห่งชาติและสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ ผู้อยู่เบื้องหลังการบูรณะเมืองเก่าอยุธยาเมื่อกว่า ๔๐ ปีที่แล้ว ก่อนที่อยุธยาจะได้รับการยกย่องเป็นมรดกโลก ยังผลให้ลูกหลานของเราได้รับประโยชน์จากอยุธยาในทุกวันนี้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ความรู้ และวัฒนธรรมของชาติ จะมากกว่าอารัมภบทในวันนี้ด้วย

ดิฉันขอก้าวเปิดการเสวนาอย่างเป็นทางการและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความคิดเห็นที่ได้ในวันนี้จะเป็นผลดีกับลูกหลานไทย ให้ได้รับดอกผลและเก็บรักษาสมบัติของชาติให้ปรากฏเป็นเกียรติภูมิต่อไป เป็นมรดกของโลกที่ทุกคนจะได้ชื่นชมด้วย

คำกล่าวอารัมภบท

โดย ศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา

ศิลปินแห่งชาติและสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

ผมขอใช้โอกาสนี้รื้อฟื้นความทรงจำของตนเองในสมัยก่อนนะครับ สไลด์ที่เห็นรูปแรกคือหน้าปกวารสาร “Courier” ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เมื่อ ค.ต.อนั้นเป็นปีสุดท้าย ๑๙๖๖ .ศ. ของการเรียนที่มหาวิทยาลัย ผมก็ไปวิ่งเต้นขอพบบรรณาธิการวารสารและขอให้พิมพ์บทความที่ผมเขียนเองเพื่อรณรงค์ให้อุทยานมีความสำคัญระดับโลก เพื่อให้คนไทย ( ) หันมาสนใจ ตรงนั้นคงถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการมรดกโลกWorld Heritage) เพราะตอนนั้น ยูเนสโกยังไม่แนวคิดที่จะขึ้นทะเบียนมรดกโลก ตอนนั้นผมคิดว่า เมืองโบราณของอยุธยาทั้งเกาะควรจะเป็นอุทยานประวัติศาสตร์

หลังจากนั้น ผมก็กลับมารับราชการที่ประเทศไทย ประจำอยู่ที่สำนักผังเมือง ปรากฏว่ากรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง กำลังแบ่งโฉนดขายเกาะเมืองทั้งเกาะ ยกเว้นที่ดินบางจุดที่เห็นชัดว่าขายไม่ได้ เช่น ส่วนที่เป็นวัดแถวบึงพระราม เป็นต้น ผมมีเพื่อนอยู่คนหนึ่งชื่อคุณศิริชัย นฤมิตรเรขการ อดีตอุปนายกของสยามสมาคมฯ ก็ได้ซื้อไปหนึ่งโฉนด คือบริเวณที่เป็นวัดขุนหลวงค่างควาซึ่งเป็นวัดโบราณ เขาซื้อมา และยกให้กรมศิลปากรไป เมื่อ ๔๐ปีที่แล้วเป็นอย่างนี้ ยังไม่มีแนวคิดเรื่องการ ๕๐-อนุรักษ์ กรมศิลปากรเองก็ทำตามหน้าที่ สํารวจและประกาศเป็นจุด ๆ ไป ซึ่งก็ไม่ทันกับพวกนักพัฒนาที่ดินที่เอารถแทรกเตอร์มาไถเจดีย์ไปเป็นแถบ ๆ ในสมัยนั้น แม้แต่กรมศิลปากรเองก็ยังไม่แนวคิดเรื่องการอนุรักษ์ อย่างในการสร้างพิพิธภัณฑ์แห่งชาติเจ้าสามพระยา ก็สร้างทับวัดถึง ๓ แห่ง หรือในการสร้างถนนที่ตัดจากสะพานปรีดีธำรงที่สร้างขึ้นใหม่ ตัดไปทางศาลากลางจังหวัด ก็ต้องไถกลบวัด-แห่ง ผมกลับมาเห็นมรดกของชาติถูกทำลายแล้วก็เศร้าใจ ๗ โบราณไป

ก่อนที่เราจะทำการอนุรักษ์ เราก็ต้องรู้ข้อมูลก่อน ด้วยความสนใจด้านประวัติศาสตร์ ผมได้ทำการค้นคว้าและสะสมแผนที่โบราณ ผมมีเพื่อนคนหนึ่งชื่อคุณ เจมส์ ยัง (James Young) ซึ่งเป็นสมาชิกที่สำคัญคนหนึ่งของสยามสมาคมฯ และเป็นนักสะสมแผนที่โบราณ ผมเลยได้ภาพแผนที่โบราณและความรู้ต่าง ๆ จากเขา ผมนำแผนที่โบราณมาเปรียบเทียบกับแผนที่ปัจจุบันเพื่อดูว่ามีจุดไหนที่ตรงกันบ้าง อย่างในภาพกลุ่มที่ ๑ ที่นำมาขึ้นสไลด์ให้ดูในวันนี้ จุดที่พบว่าตรงกันก็เช่นคลอง ประตูจีน ซึ่งถ้าจะให้พูดเรื่องนี้คงต้องใช้เวลานานมาก ภาพกลุ่มที่ ๒ เป็นภาพนักท่องเที่ยวและพ่อค้าชาวต่างชาติที่เข้ามาค้าขายกับกรุงเก่าตั้งแต่ก่อนสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ภาพกลุ่มที่ ๓ เป็นภาพแผนที่สมัยที่ฝรั่งเศสเริ่มเข้ามาแล้ว อย่างสมัยลา ลูแบร์ (La Loubère) เป็นต้น ผมนำภาพสมัยใหม่มาเปรียบเทียบ ซึ่งก็พบว่ามีความคลาดหลายสายในปัจจุบันที่ตรงกับภาพในแผนที่โบราณกลุ่มนี้ ใน ค.ศ. ๑๖๙๐ .ศ. เค็มพ์เฟอร์ ชาวเยอรมัน เข้ามาอยู่อาศัยในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ฯ ทำการสำรวจผังเมือง ในสมัยนั้นคลองเริ่มเป็นสายตรงแล้ว คลองในสมัยก่อนสมเด็จพระนารายณ์ฯ ที่เราเคยเห็นว่าคดเคี้ยวคงตื่นเงิน ก็เลยมีการตัดและขุดคลองใหม่ให้เป็นระบบ อย่าลืมว่าอยุธยาเป็นเมืองคลองเมืองน้ำที่ยิ่งใหญ่มาก ถือว่ามีความน่าอัศจรรย์มากที่สุดในโลกแห่งหนึ่ง ภาพต่อไปเป็นภาพสมัยใหม่ที่เจ้าคุณโบราณฯ ได้สำรวจไว้สมัยเป็นข้าหลวงอยู่ที่กรุงศรีอยุธยา ที่สำคัญก็คือ ท่านได้สำรวจโคกต่าง ๆ และกำหนดจุดที่ตั้งของโบราณสถานซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นวัดวาอาราม นับได้ทั้งหมดประมาณ ๕๐๐ กว่าแห่ง ภาพต่อมาเป็นภาพถ่ายทางอากาศสมัยที่ผมมารับราชการที่สำนักผังเมือง ซึ่งเรามีเทคนิคการมองภาพแบบสามมิติด้วยซึ่งก็จะเห็นคลองมากขึ้น บวกกับผังสำรวจของกรมโยธาธิการ

๓๐๐ เมื่อเรานำภาพแผนที่โบราณเมื่อกว่าปีก่อน ผนวกกับภาพถ่ายปัจจุบัน ทำเป็นผังรวบรวมหรือ reconstructed plan ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้นจนถึงช่วงที่

เสียดกรุง ก็พอสรุปได้ว่า อโยธยาเป็นเมืองที่ผู้คนสัญจรโดยใช้คลองเป็นส่วนใหญ่ มีคลองซึ่งเป็นระบบมากเลยทีเดียว ทั้งหมดล้อมรอบอยู่ในกำแพงเมืองซึ่งเป็นคั้งแม่น้ำเป็นที่รวมของแม่น้ำสำคัญ ๓ สายคือแม่น้ำลพบุรี แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำป่าสัก กำแพงเมืองอโยธยามีความยาว ๑๒ กม.แบ่งถ้า ๑๐ แห่ง หรืออีก ๑๗ มีป้อมใหญ่ ๆ . เมืองมีทั้งหมดประมาณแห่ง ประตุ ๒๗ รวมป้อมของวังหลวงหรือวังหน้าเข้าไป ก็เป็นประตูรวมช่องชุดตัว ๑๐๐ย ในจำนวนนี้ ๒๐ แห่งเป็นประตูคลองเพื่อให้เรือลอดเข้าไปได้ และคลองในกำแพงเมืองที่เราเห็นมีความยาว ๕๖ .กม ๔.เวลาที่ไม่มีศึก ประชาชนจะอยู่กันรอบเกาะเป็นจำนวนมาก เห็นได้จากวัดวาอารามที่กระจายกันอยู่เป็นจำนวนมาก ถ้าเรารวมคลองที่อยู่รอบกรุง ด้วยแล้ว จะมีความยาวทั้งหมดประมาณ ๑๔๐ กม.แห่ง ส่วนใหญ่เป็นไม้ แต่ก็เป็น ๒๘ มีสะพานในเมืองทั้งหมด .) ลักษณะวงโค้ง(arch) เป็นอิฐโค้งแบบกอธิก มีสะพานสร้างด้วยศิลาแลง ๑ แห่ง และก็มีสะพานหกหรือสะพานโซ่แบบดัตช์ ซึ่งนี่ก็คงเป็นอิทธิพลของชาวดัตช์ที่เข้ามาอยู่ในกรุงศรีอยุธยา เป็นสะพานที่สามารถยกขึ้นเพื่อให้เรือลอดได้ นอกจากนั้น อโยธยาก็มีวัง ๓ วัง ได้แก่ วังหลวง วังหน้า วังหลัง ตามแบบการตั้งกองทหาร ท้าหลวงอยู่ตรงกลาง ขนาบด้วยทัพหน้า และปิดท้ายด้วยทัพหลัง

ฐานะที่เป็นอุทยาน มันผมคิดมาตลอดว่าเราจะบูรณะอโยธยาอย่างไรในจะต้องมีชีวิตและมีรายได้ที่ยั่งยืน (sustainable) รื้อฟื้นคลองบางส่วน ทำให้เป็นอุทยานแยกออกมา ผมยังคิดต่อไปอีกว่า เราอาจจะรื้อฟื้นหรือขุดแต่งกำแพงเมืองบางตอนซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ ทำให้เกิดรายได้ ที่สำคัญคือเราต้องทำงานร่วมกับภาคเอกชน ดึงให้เข้ามาจับบทบาท ให้มีสัมปทาน คือราชการอย่าทำอะไรเองเสียหมด ผมเองไม่ใช่คนประเภทที่ว่า อะไรที่อยู่ใต้ดินก็ต้องอยู่ใต้ดิน ไปแตะต้องไม่ได้ ไม่ใช่อย่างนั้น

บทสรุปการเสวนา

เรื่อง “อยุธยา: มรดก(โลก)ที่หน้าเป็นห่วง”

๑. อยุธยาได้รับการบริหารจัดการตามหลักการมาตรฐานที่ดีที่สุดสำหรับการอนุรักษ์โบราณสถานแล้วหรือยัง

อยุธยาในฐานะจังหวัด

พระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีรายได้ต่อจำนวนประชากรประมาณอันดับสามสี่ของประเทศไทย ทั้งนี้ไม่นับประชากรแฝงหรือคนที่เข้ามาในจังหวัดอยุธยาอีก- เป็นจำนวนมาก เฉพาะประชากรในจังหวัดอยุธยาใน คนที่อยู่ในบริเวณเกาะเมือง ล้วนเป็นผู้ที่มาทีหลัง คือหลังจากกรุงศรีอยุธยาได้ล่มสลายไปแล้ว ส่วนคนใน ๑๖ อำเภอรอบ ๆ ตัวเมืองอยุธยา ปกติก็ไม่ได้ใช้เส้นทางผ่านตัวเมือง

ด้วยเหตุนี้ ชาวพระนครศรีอยุธยาจึงมีความผูกพันกับมรดกทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดของตนเองน้อยมาก เด็กอยุธยาขาดความผูกพันกับมรดกเหล่านี้ การปลูกฝังความตระหนัก รัก และหวงแหนมรดกในกลุ่มคนอยุธยาจึงเป็นเรื่องยาก ทำให้การมีส่วนร่วมไม่มีการบูรณาการเข้ามาอย่างจริงจัง

ชาวพระนครศรีอยุธยาว่าครั้งเป็นช่างซ่อมรถผู้มีประสบการณ์ คนอยุธยา ช่างมรดกที่ดีและถูกที่สุด หลายคนทำงานในโรงงานรถยนต์ เช่น ฮอนด้า แต่ในอีกด้านหนึ่ง ผู้ที่เคยอาศัยหรือเติบโตในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มักไม่กลับไปอาศัยอยู่หรือทำธุรกิจในจังหวัด ไม่มี gentrification หรือการยกระดับมาตรฐานชีวิตชุมชนเมืองโดยการย้ายเข้ามาของชนชั้นกลาง ซึ่งอาจทำให้อยุธยาขาดแคลนหรือโตช้า

อยุธยาในฐานะที่ตั้งของอดีตราชธานี

เมื่อมองแคบเข้าไปถึงบริเวณราชธานีโบราณ คือเกาะเมืองและพื้นที่โดยรอบ โบราณสถานในบริเวณนี้มักถูกมองข้าม ด้วยความคิดว่าไม่ใช่เรื่องของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นเรื่องของรัฐ มีนักผังเมืองท่านหนึ่งซึ่งใช้เวลาทำงานส่วนใหญ่ในอยุธยา ได้ไปสอบถามความกังวลของชาวบ้านในพื้นที่เมื่อต้องเผชิญอุทกภัย คำตอบของชาวบ้านคือกลัวเรื่องจระเข้ รองลงมาคือเรื่องอาหารและน้ำดื่ม ไม่เคยมีใครเลยที่เป็นห่วงเรื่องมรดกทางวัฒนธรรม และโบราณสถาน

ในยุคที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เมื่อ ๓๐๐ร้อยปีมาแล้ว ฝรั่งเศสที่เข้า ๔๐๐- มาจะรู้สึกว่ายุชยาในสมัยนั้นเป็นเมืองที่น่ามหัศจรรย์อย่างยิ่ง เพราะมีทั้งวัดและวังที่สวยงาม ทั้งยังเป็นเมืองท่าขนาดใหญ่ เป็นเมืองนานาชาติที่มีผู้คนเดินทางมาจากทั่วทุกมุมโลก และเป็นเมืองน้ำ จนแม้ปัจจุบัน มรดกของอยุธยาก็ยังเป็นที่สนใจของชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวต่างอยากสัมผัสความยิ่งใหญ่ในตำนานของอยุธยาในอดีต แต่โบราณสถานในกรุงเก่าหลายแห่งกลับอยู่ในสภาพไม่ค่อยดีเท่าไรนัก คือเหลือให้เห็นแต่กองอิฐ ไม่มีวัง ไม่มีเมืองน้ำ ไม่มีอะไรที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถจินตนาการเกี่ยวกับความเป็นอยุธยาในอดีต

ไม่มีการขุดค้นทางโบราณคดีในอยุธยามานานแล้ว สิ่งที่เห็นอยู่ในปัจจุบันจึงมีเพียงซากปรักหักพังที่เห็นกันอยู่ทั่วไป ไม่มีการค้นพบใหม่ๆ

การจัดการพื้นที่

ส่วนที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะอยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำป่าสักทั้งหมด ไม่ทับซ้อนกับเกาะเมืองซึ่งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำป่าสัก

อยุธยาในฐานะมรดกโลกคือพื้นที่ ๑,๘๑๐ ไร่ทางซีกตะวันตกของเกาะเมือง แต่กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนเกาะเมืองทั้งหมดเป็นโบราณสถาน ซีกตะวันออกของเกาะเมืองจึงนับเป็นโบราณสถานด้วย อย่างไรก็ตาม ความเข้มงวดในการจัดการดูแลต่าง ๆ เช่น การอนุญาตการก่อสร้าง อาจมีน้ำหนักไม่เท่ากัน

นอกเหนือจากพื้นที่ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน ในวัดที่กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน การควบคุมจะทำได้เฉพาะในเขตที่อยู่ในประกาศเท่านั้น เช่นวัดหนึ่งมีพื้นที่ ๑๐ ไร่ ขึ้นทะเบียนไว้ ๑ ไร่ ในพื้นที่อีก ๙ ไร่ กรมศิลปากรจะเข้าไปควบคุมไม่ได้ และในเขตของเมืองอยุธยา คือฝั่งตรงข้ามเกาะเมือง ตั้งแต่วัดสมณโกฏฐารามเป็นต้นไป เนื่องจากอยู่นอกเขตอุทยานประวัติศาสตร์ การก่อสร้างในวัดยังไม่เป็นระเบียบมากขึ้น

2. อุปสรรคของการบริหารจัดการอยุธยาคืออะไร

งบประมาณ

การบูรณะอยุธยามีการกำหนดงบประมาณเมื่อปี ๒๕๓๘ ไว้ ๓ พันล้านบาท สำหรับระยะเวลาดำเนินงาน ๑๑ ปี ปีแรกกรมศิลปากรได้งบประมาณ ๗๐๐ ๘๐๐-แผนซึ่งมีทั้งด้าน ๘ ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่ใช้สำหรับแผนการบูรณะ จากแผนทั้งหมด การบริหารจัดการ การทำความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่หลังจากได้งบประมาณมาในปีแรกจนถึงปัจจุบัน กรมศิลปากรก็ยังไม่ได้งบประมาณใดๆ เพิ่มเติมอีกเลย แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไม่จริงจังกับการบูรณะอยุธยา ไม่ตั้งใจจริงที่จะทำให้อุทยานประวัติศาสตร์เป็นที่เข้าใจของชาวเมือง

ในสถานการณ์ปัจจุบัน การบริหารจัดการพื้นที่ก็เป็นปัญหา เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการจัดการดูแลรักษาพื้นที่สูง ทำให้ไม่มีหน่วยงานใดต้องการรับผิดชอบ

ซึ่งต่างกับประเทศสิงคโปร์ที่มีงบประมาณใช้ซ่อมแซมอาคารเก่า สร้างพิพิธภัณฑ์ ส่วนในประเทศไทยทุกอย่างเป็นงบโฆษณา (advertising budget) งบโฆษณา ๓ เดือนจบก็จบกัน

สถานะมรดกโลกที่เริ่มล่อแหลม

ความเป็นมรดกโลกมีทั้งข้อดีและมีความรับผิดชอบที่ต้องตามมา ความรับผิดชอบคือการบำรุงรักษา และการรายงานสภาพต่อยูเนสโกอย่างสม่ำเสมอ ปัจจุบันมีความกังวลกันมากกว่าความเป็นมรดกโลกของอยุธยาจะถูกถอดถอน ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายมหาดล อย่างไรก็ตามการถอดถอนจากการเป็นมรดกโลกไม่ใช่เรื่องที่จะเกิดขึ้นง่าย ๆ ขั้นแรกพื้นที่นั้นจะต้องเข้าไปอยู่ในบัญชีรายชื่อของแหล่งโบราณสถานที่อยู่ในชั้นอันตรายก่อน

อันตรายของสถานะมรดกโลกของอยุธยาจะไม่เกิดจากภัยพิบัติ สิ่งที่น่ากลัวยิ่งกว่าก็คือการก่อสร้างโครงสร้างขนาดใหญ่ และการสร้างบ้านเรือนในเขตเกาะเมืองอยุธยา จนทำให้อยุธยาสูญเสีย Outstanding Universal Value (OUV) หรือความโดดเด่นอันเป็นสากล ซึ่งกรณีของอยุธยาก็คือความเป็นเมืองน้ำซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ

พุทธพาณิชย์ การใช้โบราณสถาน

โบราณสถานที่อยู่ใต้น้ำ มีปัญหาในการอนุรักษ์เบื้องต้นคือภัยธรรมชาติเช่น อุทกภัย ซึ่งแม้ว่าเดิมเคยเป็นเหตุการณ์ปกติ แต่ผู้ดูแลรักษาในปัจจุบันก็ไม่ควรปล่อยให้เจดีย์แห่งนี้จมใต้น้ำอย่างในสมัยก่อนเพราะเจดีย์ก็มีอายุเก่ามากแล้ว ไม่แน่ว่าโครงสร้างว่าจะคงอยู่ได้หรือไม่

แต่นอกจากภัยธรรมชาติ โบราณสถานในวัดยังต้องเผชิญกับพุทธพาณิชย์ ซึ่งเป็นตัวทำลายโบราณสถานอันดับหนึ่ง เช่นที่วัดท่าการ้อง ทุกอย่างก้าวมีมูลค่าเงินทำบุญ หนาแน่นยิ่งกว่าสลอตแมชีนในลาสเวกัส เงินที่ได้มาจากการทำบุญทอดกฐิน ถูกนำไปสร้างโบสถ์ใหม่ ถอดของเดิมออก ที่ยังดีก็ถูกขายไปอยู่ในมือของนักสะสม เป็นการทำลายโบราณสถานโดยตัวผู้ดูแลโบราณสถานเอง

โครงสร้างพื้นฐาน

เกาะเมืองอยุธยาเป็นพื้นที่จำกัด เส้นทางสัญจรที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับปริมาณยานพาหนะที่เดินทางเข้าสู่เกาะเมืองได้อย่างพอเพียง เนื่องจากมีถนนใหญ่เพียงเส้นเดียว นอกจากนั้นเป็นถนนเส้นเล็กๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือความแออัดบริเวณศูนย์กลางของเมืองอยุธยา ยากแก่การจัดการระบบนิเวศและการเตรียมความพร้อมในกรณีที่เกิดภัยพิบัติต่างๆ

ผังเมืองที่เป็นอยู่ไม่ใช่ผังเมืองที่สะท้อนความเป็นอยุธยาและอัจฉริยภาพของบรรพบุรุษมากนัก แต่โครงสร้างพื้นฐานที่จะสร้างในพื้นที่เกาะเมืองต่อไปในอนาคต หากมุ่งรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว อาจยังทำให้อยุธยาเสียความโดดเด่นของตนเองไปในที่สุด

การท่องเที่ยวคือแหล่งรายได้หลักของเมืองอยุธยา แต่เมืองอยุธยาก็ไม่อาจนับได้ว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวที่พร้อมสำหรับนักท่องเที่ยวระดับสูงจากทั่วโลก เมืองอยุธยาขาดโครงสร้างพื้นฐาน ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เมืองอยุธยารองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการหาร้านก๋วยเตี๋ยวเรือแล้วต่อด้วยกาแพในห้องแอร์ แต่จะหาสิ่งอำนวยความสะดวกระดับสากล โรงแรม ร้านอาหาร หรือร้านกาแพ

ดีๆ ไม่ได้เลย อยุธยาควรได้รับการยกระดับให้ได้มาตรฐานทัดเทียมกับเมืองท่องเที่ยว
ของต่างประเทศ

การประสานงาน

การจัดการอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยามีหลากหลายมิติ เนื่องจากเมือง
อยุธยาเป็นศูนย์กลางของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้วย จึงต้องการ แต่ยังคงขาด การ
ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล กรม
ศิลปากร และโครงสร้างที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ไม่ใช่แค่ภาครัฐ แต่ต้องมีภาค
ประชาชนด้วย

ตัวอย่างหนึ่งของการขาดการประสานงาน คือศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์
พระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นความร่วมมือของ ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งคือรัฐบาลญี่ปุ่น มี
นักวิชาการญี่ปุ่นเข้ามาช่วย อีกฝ่ายคือนักวิชาการอาจารย์มหาวิทยาลัยในเมืองไทย มี
การจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ จัดการแสดงซึ่งในสมัยนั้นถือว่าใช้เทคนิคทันสมัยที่สุด
พยายามให้คนเข้าใจถึงความเป็นเมืองเก่าของอยุธยาในหลายมิติ ไม่ใช่แค่มีวัดและวัง
อย่างเดียว หลังจากนั้นเกิดปัญหาความขัดแย้งในการบริหาร ฝ่ายญี่ปุ่นและอาจารย์
ชาวไทยผิดหวังและถอนตัวกันไปหมด

บุคลากร-การมีส่วนร่วม-ปัญหาสังคม

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของไทยยังไม่ดีเท่าที่ควร
สาเหตุหนึ่งคือองค์ความรู้ที่มีอยู่อย่างจำกัดในแต่ละพื้นที่ เฉพาะจังหวัด
พระนครศรีอยุธยาเองก็มีนักวิชาการทางประวัติศาสตร์ไม่กี่คน ประชาชนทั่วไปไม่มี
ความเข้าใจเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์อย่างพอเพียง

ความไม่ลงรอยทางการเมืองก็เป็นอุปสรรคแก่การจัดการอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา พ่อค้าแม่ค้ายังสามารถอยู่ในที่ที่พวกเขาไม่ควรอยู่ได้ ก็เพราะพวกเขาเป็นคะแนนเสียงสำหรับนักการเมืองในระดับต่างๆ

และในระดับชุมชน เมืองอยุธยายังมีปัญหาอาชญากรรมและปัญหาเสาพืดที่แพร่หลายในกลุ่มวัยรุ่น เป็นอีกแง่มุมหนึ่งที่การจัดการอุทยานประวัติศาสตร์จะต้องคิดถึง

กลยุทธ์ใดจะสามารถเอาชนะอุปสรรคดังกล่าวได้ ตัวอย่างดีๆ

ถ้ำอชันตา (Ajanta Caves) และถ้ำเอลโลรา (Ellora Caves) ทางตะวันตกของประเทศอินเดีย มีปัญหาการจัดการพื้นที่เหมือนกับอยุธยา มีชุมชนขยาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีร้านค้ารกเกะกะ โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคไม่เพียงพอที่จะรองรับ รัฐบาลอินเดียจึงมีโครงการที่จะจัดระบบใหม่ แทนที่ใครก็ได้จะสามารถขับรถตรงเข้าไปที่หน้าผาเลย ก็จัดโซนนิ่ง (zoning) ทำที่จอดรถซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทุกคนต้องผ่านทั้งขาเข้าขาออก ทุกคนจะต้องลงที่นี่เพื่อขึ้นรถขนาดเล็กแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่จะพาคนเข้าไปยังโบราณสถาน

ในโบราณสถานเองก็มีการปรับปรุงเพื่อที่คนจะได้สามารถเข้าไปชื่นชมได้อย่างเต็มที่และปลอดภัย มีราวบันไดที่ได้มาตรฐานสากล ในถ้ำเองก็มีการปรับปรุงระบบแสงสว่างในลักษณะที่ไม่ทำลายภาพเขียน บรรยากาศน่าไปเที่ยว บริเวณลานจอดรถซึ่งเดิมเป็นที่อยู่ของชุมชนและร้านค้ามีการจัดร้านค้าเป็นระเบียบ ทุกคนที่เข้าชมโบราณสถานก็ต้องผ่านจุดนี้ทั้งขาเข้าและขาออก เพราะฉะนั้น คนขายของจึงมีคน

ข้อ ส่วนชุมชนบริเวณนั้นก็ได้ผลประโยชน์เช่นเดียวกัน เพราะทางรัฐบาลได้ปรับปรุงระบบประปาและโครงสร้างพื้นฐานให้กับชุมชนท้องถิ่น

สวนลุมพินี ประเทศเนปาล มีงบประมาณในการดูแลพันธุ์ไม้ สร้างรั้วรอบขอบชิดเปิดปิดได้ สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการจารกรรมหรือทำร้าย

ที่เมืองนารา ประเทศญี่ปุ่น มีมรดกโลกคือบริเวณมหาวิหารโทไดจิ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่รอบนอกเมืองตรงเชิงเขา ชาวบ้านที่อยู่ในเขตพื้นที่ให้ความร่วมมือกันในการสร้างบ้านเรือนตามบรรยากาศโบราณ เป็นบ้านมุงหลังคาด้วยกระเบื้อง มีบ้านแบบสมัยใหม่น้อยมาก มีกวางออกมาเดินรับอาหารจากนักท่องเที่ยว และมีรถลากย่อนยุคแบบญี่ปุ่นสมัยโบราณ คนลากรถก็แต่งกายแบบโบราณ

วัดธรรมาราม พระนครศรีอยุธยา ซึ่งไม่ทำลายโบราณสถาน เมื่อวัดมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างกำแพงใหม่ให้วัดมีขอบเขตเพื่อรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน ก็สร้างห่างจากกำแพงเก่า ๕ เมตร เขื่อนที่สร้างเพื่อป้องกันน้ำท่วมก็สร้างอย่างสวยงามตามแบบของกรมศิลปากร แต่ใช้เงินของวัด

ตัวอย่างที่ชุมชนเลือกทิศทางการจัดการโบราณสถานของตนเอง คือเมืองเดรสเดน ประเทศเยอรมนี เมืองเดรสเดนได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก รัฐบาลท้องถิ่นของเมืองเดรสเดนมีโครงการที่จะสร้างสะพานข้ามแม่น้ำใหม่ตัดผ่านตัวเมืองเดรสเดน โดยได้ขังน้ำหนักดูแล้วระหว่างความเป็นมรดกโลกกับการความสะดวกสบายของประชาชน แม้คณะกรรมการมรดกโลกจะหนักใจ แต่สุดท้ายก็ต้องถอดถอน เพราะฉะนั้น เมืองเดรสเดนจึงเป็นแหล่งมรดกโลกแห่งแรกที่ถูกถอดถอน ไม่ใช่เพราะความไม่รู้ถึงผลที่ตามมา แต่เป็นการเลือกของชุมชนเอง

การจัดวางพื้นที่

หน่วยงานราชการ กรมศิลปากร และภาคเอกชนควรร่วมกันพิจารณาหาทางดำเนินการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการพัฒนาเมือง เพื่อรักษาความโดดเด่นอันเป็นสากลของอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา ควรมีการย้าย (คนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจจาก (เขตเกาะเมืองซึ่งเป็นเขตอนุรักษ์ออกไปด้านนอก และทำถนนเลียบเมือง การเคลื่อนคนจำเป็นต้องใช้เวลาและต้องทำความเข้าใจแก่ประชาชนว่าพวกเขาจะมีอนาคตที่ดีขึ้น เช่นได้อยู่ในเมืองที่มีโครงสร้างพื้นฐานดีกว่าเดิม เป็นต้น

พื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ซึ่งถูกจัดใหม่นี้อาจจำกัดจำนวนคนที่จะเข้าไปเยี่ยมชม คิดค่าเข้าชมให้แพงขึ้น อาจใช้วิธีเก็บภาษีจากนักท่องเที่ยวหรือหน่วยงานที่เข้าไปหาประโยชน์ในอุทยานประวัติศาสตร์ นำไปให้การอุดหนุนแก่ชาวเมืองอยุธยา ซึ่งควรจะอยู่ดีมีสุข ขดเซยการที่จะต้องออกจากเขตพื้นที่ ขายของไม้ได้ จนขาดรายได้ที่เคยมี

สิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว

จัดระบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จัดให้มีบริการรถรางจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ศาลากลางจังหวัดหลังเก่าไปสู่จุดต่างๆ ประชาชนจะจอดรถในลานจอดที่จัดไว้ แล้วเที่ยวอยุธยาโดยรถราง ซึ่งจะพานักท่องเที่ยวไปยังโบราณสถานจุดต่างๆ และถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องให้ทราบในระหว่างทาง

ควบคู่ไปกับการแบ่งเขตและการจัดการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยว ก็อาจมีกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบใหม่เกิดขึ้นในอยุธยา กิจกรรมบางอย่าง เช่นล่องเรือรอบเกาะ น่าจะมีมากขึ้นได้

เมื่อคิดถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่อาจเกิดขึ้น แม้แต่ร้านกาแฟสตาร์บัคส์ก็สามารถให้ไปตั้งได้อย่างเช่นในหลายประเทศ แต่เปลี่ยนสีให้กลมกลืนกับพื้นที่ที่เป็นโบราณสถาน บางประเทศอนุญาตให้สร้าง 7-11 ในพื้นที่โบราณสถาน แต่ต้องปรับสีลงให้กลมกลืนกับพื้นที่ เสาอากาศของโทรศัพท์มือถือก็ต้องเปลี่ยนรูปแบบให้เป็นเสาต้นไม้ปลอม เป็นต้น

ควรให้ความสำคัญกับตำรวจที่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ เพิ่มจำนวน ให้ตำรวจได้รับการฝึกอบรมพิเศษและให้เงินเดือนพิเศษ

วิธีนำเสนออยุธยา

หากยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเปลี่ยนจากการมุ่งรับนักท่องเที่ยวระยะสั้นจำนวนมาก เป็นนักท่องเที่ยวระยะยาวจำนวนไม่มากเท่า สถานที่ท่องเที่ยวก็ต้องมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายขึ้น ไม่ใช่มีแต่วัดอย่างเดียว อาจใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มความน่าสนใจ ด้วยการฉายภาพสามมิติจำลองโบราณสถานให้นักท่องเที่ยวชม เมื่อนักท่องเที่ยวออกมาเห็นของจริงซึ่งได้ถูกทำลายก็จะได้ใช้จินตนาการไปด้วย เช่นโครงการของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งกำลังทำภาพยนตร์สามมิติเกี่ยวกับอยุธยา และมีภาพยนตร์สาริตออกมาให้ชมแล้ว

ศูนย์บริการการท่องเที่ยวหรือการนำเที่ยวควรต้องปรับปรุงแนวทางให้นักท่องเที่ยวได้ใช้จินตนาการของเขาเอง ให้มีความรู้สึกของเมืองในอดีต ได้ซาบซึ้งถึงอดีตของอยุธยากว่า ๖๐๐ ปีมาแล้วว่าคนโบราณสร้างบ้านเมืองมาได้อย่างไร อาจโดยให้มีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเล่าเรื่อง หรือจัดนิทรรศการที่ดึงดูดใจ ทำให้นักท่องเที่ยวอยู่กับอยุธยานานๆ ไม่ใช่แค่ไม่กี่ชั่วโมง ไปซื้อโรตีสีแล้วก็กลับ

แนวทางในภาพรวม

ปัญหาอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นเรื่องของคนทั้งชาติ จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาอย่างเป็นองค์รวม แล้วสร้างระบบจัดการที่ยั่งยืน โดยมีหน่วยงานกลางเป็นผู้ประสานงานกับทุกหน่วยงาน รวมถึงคนในอยุธยาเอง ซึ่งได้ปะทะสังสรรค์กับสร้างกระบวนการให้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น เพื่อความตระหนักในปัญหาและเห็นพ้องกับระบบที่จะเกิดขึ้น และมีงบประมาณพิเศษสำหรับแก้ปัญหาอยุธยาโดยเฉพาะ

ตัวอย่างของหน่วยงานกลางที่อาจทำงานได้คือ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเพิ่งประกาศพื้นที่ (องค์การมหาชน) อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กำแพงเพชร เข้าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ หน่วยงานนี้สามารถเข้าไปบริการจัดการพื้นที่ได้ทุกมิติ เช่น สังคมและเศรษฐกิจ เป็นต้น

อีกแนวทางหนึ่งคือให้นายกรัฐมนตรีมาเป็นเจ้าของเรื่อง มาเป็นประธานในการแก้ปัญหา และให้มีคณะกรรมการคอยช่วยเหลือ เช่นเดียวกับสมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงครามลงมาแก้ปัญหาลพบุรีด้วยตัวเอง

ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา ควรมีส่วนร่วมในลักษณะการมีความรับผิดชอบร่วมกัน การแก้ไขปัญหาและการจัดการควรมีความต่อเนื่อง เป็นไปได้ว่าจะไม่ใช่โครงการที่มีจุดสิ้นสุด

อีกแนวทางหนึ่งซึ่งจะเป็นประโยชน์ คือแนวคิดเรื่อง ภูมิทัศน์เมืองประวัติศาสตร์ (Historic Urban Landscape) ซึ่งจะให้เห็นภาพรวมของภูมิทัศน์เมืองทางประวัติศาสตร์ทุกด้าน ครอบคลุมทั้งเรื่องถนน โบราณสถาน พื้นที่สีเขียว ดึง

รามบ้านช่อง สิ่งแวดล้อม และสังคม ชาวบ้าน ผู้มีอำนาจและไม่มีอำนาจ เป็นการบูรณาการทั้งสถาบัน ระบบ วิธีการ และกายภาพ

ปัญหาสังคมก็ต้องได้รับการแก้ไข

แม้เป้าหมายของการแก้ปัญหาคืออุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา ผู้เกี่ยวข้องต้องระลึกเสมอว่าอยุธยาเป็นพื้นที่ซึ่งโบราณสถานคือส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณเกาะเมือง วิสัยทัศน์ของการแก้ปัญหาจึงควรเป็นวิสัยทัศน์ที่ประชาชนในพื้นที่ยอมรับและเข้าใจร่วมกัน ปัญหาสังคมในชุมชนเมืองอยุธยา เช่นยาเสพติด หรืออาชญากรรม ก็ต้องได้รับการแก้ไขไปพร้อมกันด้วย

ในอนาคต ไม่ว่าจะการจัดการอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา หรือการจัดการชุมชนเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะเป็นไปในรูปแบบใด สิ่งสำคัญคือความรับรู้ของประชาชน ทุกคน ทุกระดับ ทุกอายุ ทุกกลุ่ม ทั้งการให้องค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ รวมทั้งภารกิจ การสร้างสำนึกสาธารณะ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในทุกระดับของสังคมในที่สุด